

Donderdag 5 oktober 2023
LNT @slo.nl

Alle leerlingen taalcompetent!

landelijk
netwerk
taal

1

slo

Kinderboekenweek

Ik vat het even samen
lees zelf
lees samen
lees voor!

'Thuis is niet altijd
een plek, hè?'

2

Wat speelt?

slo

- **Basisvaardigheden**

www.slo.nl/basisvaardigheden

- Lessenserie Interactie (plus handreiking)
- Schrijven in groep 3-4
- Teamgidsen

- **Actualiseren van de eindtermen**

Eindexamenprogramma's Nederlands

www.actualisatiene.nl

3

slo

Handreiking Interactie:
gesprekken voeren die de taal-,
denk- en kennisontwikkeling
stimuleren.

4

Activiteiten LNT

- **Donderdag 21 maart 2024**
Netwerkdag LNT – Vredenburg Utrecht – Interactie in de klas
- **Donderdag 3 oktober 202**
Netwerkdag LNT – Domstad Utrecht

Blijf op de hoogte: LNT@slo.nl

5

En dan nog dit

De stuurgroep van het Landelijk Netwerk Taal bestaat mor

- Joanneke Prenger (voorzitter) | SLO
- Annie van der Beek | Van der Beek Taalontwikkeling
- Monica Koster | UU, Tekster
- Saskia Versloot | IJsselgroep
- Rianne de Wit | Stichting Speciaal Onderwijs in Kapell
- Esther van Huisstede | Stichting Robijn in Nieuwegein
- Lucy Besseler (ondersteuning) | SLO

Annie van der Beek

*"Goed taalonderwijs helpt elke leerling
steeds weer een stap verder brengen.
Dat is mijn streven, en met dat doel
voor ogen deelt dit enthousiaste
netwerk kennis en inzichten die daar
een bijdrage aan kunnen leveren."*

6

Toelichting

KERNDOELEN NEDERLANDS

 Jocelyn Pleumeekers & Joanneke Prenger

7

Kerndoelen vo onderbouw, 2006

De eerste tien kerndoelen zijn vooral gericht op de communicatieve functie van de Nederlandse taal en kennen een belangrijke plaats toe aan strategische vaardigheden. Daarnaast wordt ook aandacht besteed aan culturele en literaire aspecten (kerndoelen 2 en 8).

1. De leerling leert zich mondeling en schriftelijk begrijpelijk uit te drukken.	6. De leerling leert deel te nemen aan overleg, planning, discussie in een groep.
2. De leerling leert zich te houden aan conventies (spelling, grammaticaal correcte zinnen, woordgebruik) en leert het belang van die conventies te zien.	7. De leerling leert een mondelinge presentatie te geven.
3. De leerling leert strategieën te gebruiken voor het uitbreiden van zijn woordenschat.	8. De leerling leert verhalen, gedichten en informatieve teksten te lezen die aan zijn belangstelling tegemoet komen en zijn belevingswereld uitbreiden.
4. De leerling leert strategieën te gebruiken bij het verwerven van informatie uit gesproken en geschreven teksten.	9. De leerling leert taalactiviteiten (speken, luisteren, schrijven en lezen) planmatig voor te bereiden en uit te voeren.
5. De leerling leert in schriftelijke en digitale bronnen informatie te zoeken, te ordenen en te beoordelen op waarde voor hemzelf en anderen.	10. De leerling leert te reflecteren op de manier waarop hij zijn taalactiviteiten uitvoert en leert, op grond daarvan en van reacties van anderen, conclusies te trekken voor het uitvoeren van nieuwe taalactiviteiten.

8

Kerdoelen po, 2006

1. De leerlingen leren informatie te verwerven uit gesproken taal. Ze leren tevens die informatie, mondeling of schriftelijk, gestructureerd weer te geven.	4. De leerlingen leren informatie te achterhalen in informatieve en instructieve teksten, waaronder schema's, tabellen en digitale bronnen.	10. De leerlingen leren bij de doelen onder 'mondeling taalonderwijs' en 'schriftelijk taalonderwijs' strategieën te herkennen, te verwoorden, te gebruiken en te beoordelen.
	5. De leerlingen leren naar inhoud en vorm teksten te schrijven met verschillende functies, zoals: informeren, instrueren, overtuigen of plezier verschaffen.	
2. De leerlingen leren zich naar vorm en inhoud uit te drukken bij het geven en vragen van informatie, het uitbrengen van verslag, het geven van uitleg, het instrueren en bij het discussiëren.	6. De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, en bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale bronnen.	11. De leerlingen leren een aantal taalkundige principes en regels. Zij kunnen in een zin het onderwerp, het werkwoordelijk gezegde en delen van dat gezegde onderscheiden. De leerlingen kennen: regels voor het spellen van werkwoorden; regels voor het spellen van andere woorden dan werkwoorden; regels voor het gebruik van leestekens.
	7. De leerlingen leren informatie en meningen te vergelijken en te beoordelen in verschillende teksten.	
3. De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren.	8. De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het schrijven van een brief, een verslag, een formulier of een werkstuk. Zij besteden daarbij aandacht aan zinsbouw, correcte spelling, een leesbaar handschrift, bladspiegel, eventueel beeldende elementen en kleur.	12. De leerlingen verwerven een adequate woordenschat en strategieën voor het begrijpen van voor hen onbekende woorden. Onder 'woordenschat' vallen ook begrippen die het leerlingen mogelijk maken over taal te denken en te spreken.
	9. De leerlingen krijgen plezier in het lezen en schrijven van voor hen bestemde verhalen, gedichten en informatieve teksten.	

9

Referentiekader taal, 2010

	Niveau 1F	Niveau 2F
Algemene omschrijving	Kan korte, eenvoudige teksten schrijven over alledaagse onderwerpen of over onderwerpen uit de leefwereld	Kan samenhangende teksten schrijven met een eenvoudige, lineaire opbouw, over uiteenlopende vertrouwde onderwerpen uit de (beroeps) opleiding en van maatschappelijke aard
Taken	Niveau 1F	Niveau 2F
Correspondentie	Kan een briefje, kaart of e-mail schrijven om informatie te vragen, iemand te bedanken, te feliciteren, uit te nodigen e.d.	Kan e-mails of informele brieven schrijven en daarbij meningen en gevoelens uitdrukken. Kan met behulp van standaardformuleringen eenvoudige zakelijke brieven produceren en schriftelijke verzoeken opstellen
Formulieren invullen, berichten, advertenties en aantekeningen	Kan een kort bericht, een boodschap met eenvoudige informatie schrijven. Kan eenvoudige standaardformulieren invullen. Kan aantekeningen maken en overzichtelijk weergeven.	Kan notities, berichten en instructies schrijven waarin eenvoudige informatie van onmiddellijke relevantie voor vrienden, docenten en anderen wordt overgebracht. Kan een advertentie opstellen om bijvoorbeeld spullen te verkopen. Kan aantekeningen maken tijdens een uitleg of les.
Verslagen, werkstukken, samenvattingen, artikelen	Kan een verslag of een werkstuk schrijven en daarbij stukjes informatie uit verscheidene bronnen samenvatten.	Kan verslagen en werkstukken schrijven met behulp van een stramen en daarbij informatie uit verscheidene bronnen samenvoegen. Kan onderhoudende teksten schrijven en overtuigen met argumenten. Kan een collage, een krant of muurkrant maken.
Vrij schrijven	Kan eigen ideeën, ervaringen, gebeurtenissen en fantasieën opschrijven in een verhaal, in een informatieve tekst of in een gedicht.	

10

Van doelen naar onderwijspraktijk

Beoogd

Wat staat er in de wet?

- Kerndoelen
- Referentiekader Taal

Vertaling

Van doelen naar praktijk

- Methodes
- Lesmateriaal
- Leerlijnen
- Effectieve didactiek

Uitgevoerd

Wat gebeurt er in de klas?

Onderwijsleerprocessen

Gerealiseerd

Wat kunnen en kennen leerlingen?

- Landelijk via:
- Peilingsonderzoek
 - Eindtoets

Liever:
beïnvloed door doelen en ambities

In de praktijk:
beïnvloed door 'wat moeten we toetsen'

11 / Conceptkerndoelen Nederlands | po & onderbouw vo

11

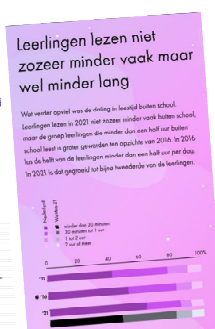
Wat is de staat van het taalonderwijs?

12 / Conceptkerndoelen Nederlands | po & onderbouw vo

12

// Baa #ljua ««n}v/n#
·vlatv tn;

- / Kansengelijkheid
- / Risico op laaggeletterdheid
- / Digitale geletterdheid
- / Meertaligheid

13 / Conceptkerndoelen Nederlands | po & onderbouw vo

13

// . . ffivj · }a vñ
·vlatv tn;

- / Verkaveling van het leergebied
- / Balans en evenwicht m.b.t. inhoud
- / Verarmd tekstaanbod
- / Onvoldoende houvast fictie en literatuur
- / Ontbreken doorlopende leerlijnen
- / Wijze van toetsing en examinering
- / Samenhang met andere vakken

14 / Conceptkerndoelen Nederlands | po & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

14

Team, advieskring & experts

% l "vnl|fiv t

Expertisecentrum Nederlands
Landelijk Netwerk Taal
LOPON2
LVON
Stichting Lezen
Taalunie
Vereniging Levende Talen
Vereniging van Taalspecialisten
Lerarencollectief

15 / Conceptkerndoelen Nederlands | po & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

15

Wat willen we bereiken?

- / **Betekenisvol** en **samenhangend** onderwijs voor alle leerlingen
- / Een betere balans tussen de taaldomeinen en functies van taal
- / Meer aandacht voor taal en cultuur
- / Ruimte en aandacht voor meertaligheid, taalexpressie, ...
- / Aanbod van rijke teksten (zakelijk en literair)
- / Bevorderen van diep begrip en kritische houding
- / Doorlopende leerlijn po-onderbouw vo-bovenbouw vo

16 / Conceptkerndoelen Nederlands | po & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

16

17

Matv a#E

9 Conceptkerndoelen Nederlands / **Intro: karakteristiek**

VORIGE INHOUDSGRADE VOLGENDE

Joanneke Prenger, curriculumexpert Nederlands SLO, geeft in een video een korte inleiding op de karakteristiek en de conceptkerndoelen Nederlands. [Bekijk hier het filmpje](#) of scan de QR-code.

Intro: karakteristiek

Kenmerken van het leergebied Nederlands

Taal wordt gebruikt om te communiceren met elkaar, om gevoelens te uiten en als instrument voor denken en leren. Omdat het Standaardnederlands in Nederland de gemeenschappelijke taal is, draagt de beheersing van deze taal bij aan de kansengelijkheid van leerlingen, zowel in hun dagelijks leven als in het onderwijs. In het leergebied Nederlands worden leerlingen daarom uitgedaagd en gestimuleerd om zich tot taalcompetente burgers te ontwikkelen, die kunnen deelnemen aan een geletterde maatschappij waarin mensen met verschillende talen en achtergronden samenleven.

Leerlingen ontwikkelen een samenhangend geheel aan kennis, vaardigheden en houdingen. Ze leren doelgericht lezen, schrijven, kijken, luisteren, spreken en denken. Ze voeren in authentieke en betekenisvolle situaties, en kunnen onderbouwd kiezen over taal- en literatuurkeuzes. Ook reflecteren ze op keuzes in eigen taalgebruik en beschouwen de keuzes die door anderen zijn gemaakt.

Leerlingen leren hun eigen ideeën, ervaringen en gevoelens uit te drukken in taal en te gebruiken om hun eigen stijl en voorkeuren. Via een variatie aan teksten uit heden en verleden komen leerlingen in aanraking met cultuur en literatuur. Ze leren hier betekenis aan te geven en waarde aan toe te kennen voor zichzelf en anderen en verbreden hiermee hun blik op de wereld.

Samenhang binnen het leergebied

Leerlingen verschillen in de talige ontwikkeling die ze doormaken voordat ze naar school gaan. Vertrekend vanuit deze eigen taalvaardigheden en taalgebruik, ontwikkelen leerlingen actievaardigheden en hun productieve en receptieve taalvaardigheden. Het leergebied Nederlands leren leerlingen in een doorlopende leerlijn van het primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs doelgericht te communiceren in verschillende contexten en leren ze zich expressief en creatief te uiten. Daarbij benutten ze kennis over taalgebruik en leren ze een diversiteit aan talige culturele uitingen kennen.

In elke fase van de taalontwikkeling is sprake van een combinatie van verwerking, dieping van talige kennis, vaardigheden en houdingen. In de eerste fasen van de ontwikkeling (het primair onderwijs) ligt de nadruk op verwerking en in latere fasen (van voortgezet onderwijs) op verfijning en verdieping. De complexiteit van geschreven en gesproken teksten neemt daarbij toe, zowel in inhoud en vorm als in de communicatieve doelen en contexten. Daarnaast gaan leerlingen zich kritischer verhouden tot teksten, weten ze er meer betekenis aan te geven en krijgen ze beter zicht op hun voorkeuren. Via taal krijgen ze meer grip op de wereld en de maatschappij waarin ze leven. Taal- en cultuurcompetent worden is een geleidelijk en complex proces, waarbij talige kennis, vaardigheden en houdingen rondom communicatie, taal en literatuur elkaar voortdurend beïnvloeden en ook versterken. Lees-, luister-, kijk-, schrijf-, spreek- en gespreksvaardigheden hebben wezenlijke overeenkomsten en ontwikkelen zich in samenhang met elkaar. Leerlingen leren deze verbanden te zien en te benutten. Ze verwerven kennis en de bijbehorende begrippen om over taalgebruik, taalverschijnselen, het taalsysteem en literatuur te kunnen communiceren en erop te reflecteren.

Samenhang tussen leergebieden

Zowel binnen het leergebied Nederlands als binnen de leergebieden moderne vreemde talen, Friese taal & cultuur en Nederlandse Gebarentaal, werken leerlingen aan hun taalcompetentie. Bij hun taalontwikkeling in het ene leergebied, zetten leerlingen vaardigheden en houdingen in die ze hebben opgedaan in andere leergebieden. Ze hebben meegenomen vanuit de ontwikkeling in hun thuistaal. Dit versterkt de beheersing van het Nederlands en is wederzijds versterkend.

Hoe hangen de onderdelen van het leergebied samen?

Kernmerken van het leergebied. Wat is de kern?

Wat is de samenhang tussen Nederlands en de andere leergebieden?

Conceptkerndoelen Nederlands | po & onderbouw vo

actualisatie examenprogramma's

18

Taalcompetentie

Taalcompetentie is het geheel aan talige kennis, vaardigheden en attitudes dat nodig is om geschreven, gesproken en multimodale teksten te begrijpen, evalueren en te gebruiken zodat

- volwaardige deelname aan de samenleving mogelijk wordt;
- de eigen doelen gerealiseerd kunnen worden;
- de eigen kennis en mogelijkheden levenslang en duurzaam kunnen worden ontwikkeld.

Uit: *Iedereen Taalcompetent*, p.13

19 Conceptkerndoelen Nederlands | po & onderbouw vo

actualisatie kerndoelen

19

Kerndoel 1	Taal- en leesomgeving
Doelzin	De school zorgt voor een rijke taal- en leesomgeving voor alle leerlingen.
Het gaat hierbij om	- in aanraking laten komen met authentieke, vakoverstijgende, thematische contexten; - in aanraking laten komen met uitdagende teksten en een divers en actueel aanbod van literatuur binnen een vaste leesroutine; - aanbieden van kennis en vaardigheden uit het leergebied Nederlands in onderlinge samenhang; - stimuleren van de leesmotivatie en de durf om te spreken en te schrijven; - ruimte bieden aan verschillende talen en taalvariëteiten van leerlingen.
Te denken valt aan	- benutten van een thematafel met rijke teksten rondom een wereldoriëntatiethema; - organiseren van boekenclubs voor leraren en leerlingen; - schrijven over ervaringen naar aanleiding van een museum-bezoek; - deelnemen aan leesbevorderingsactiviteiten zowel binnen als buiten de school.

Doelzin
Aanbodsdoel:
De school...

In max vijf bullets een uitwerking van de doelzin

Voorbeeldmatig toelichting

20 Conceptkerndoelen Nederlands | po & onderbouw vo

actualisatie kerndoelen

20

Kerndoel 1	Taal- en leesomgeving	
Doelzin	De school zorgt voor een rijke taal- en leesomgeving voor alle leerlingen.	
Het gaat hierbij om	• in aanraking laten komen met authentieke, vakoverstijgende, thematische contexten; • in aanraking laten komen met uitdagende teksten en een divers en actueel aanbod van literatuur binnen een vaste leesroutine; • aanbieden van kennis en vaardigheden uit het leergebied Nederlands in onderlinge samenhang; • stimuleren van de leesmotivatie en de durf om te spreken en te schrijven; • ruimte bieden aan verschillende talen en taalvariëteiten van leerlingen.	Samenhang met andere leergebieden Vaardigheden in samenhang Eigen identiteit & meertaligheid
Te denken valt aan	• benutten van een thematafel met rijke teksten rondom een wereldoriëntatiethema; • organiseren van boekenclubs voor leraren en leerlingen; • schrijven over ervaringen naar aanleiding van een museum-bezoek; • deelnemen aan leesbevorderingsactiviteiten zowel binnen als buiten de school.	

21 / Conceptkerndoelen Nederlands | po & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

21

0 £~ nvj
Taal

D Saa }#a }n#Bfl#nn~
 D Saa }#n; #v lv'vl · #å #
 ~ aa #ljua««v{

0 £~ nvj
Literatuur

D Av#fia+ · · f#Bfl#nn~
 D Av#fia+ · · f#n; #v lv'vl · #
 å # aa #ljua««v{

0 £~ nvj
Communicatie

D Saa }"aafilv#unvl#
 D :j #fiaj#v#

22 / Conceptkerndoelen Nederlands | po & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

22

0 £~ nvj #Communicatie

Taalvaardigheid

- / Samenhang tussen de taalvaardigheden
- / Functies van taal: communicatief, expressief, conceptueel
- / Transfer naar andere leergebieden
- / Verbinding met andere domeinen

Interactie

- / Meer ruimte voor gesprekken in het onderwijs
- / Functies van taal: communicatief, expressief, conceptueel

Kerndoel 8 Bronnen verwerken

Doelzin De leerling **verwerkt** informatie uit verschillende bronnen in een gesproken of geschreven tekst.

Het gaat hierbij om

- hanteren van een passende lees-, kijk- of luisteraanpak bij het zoeken naar informatie in bronnen;
- doelgericht selecteren en vergelijken van bruikbare informatie uit bronnen;
- structureren, parafraseren en samenvatten van informatie met correcte vermelding van gebruikte bronnen;
- formuleren van een gestructureerde tekst op basis van geselecteerde informatie, afgestemd op doel, publiek en context.

Te denken valt aan

- schrijven van een informatief werkstuk op basis van gelezen, bekeken of beluisterde bronnen;
- houden van een eenvoudig betoog over een actueel thema na het lezen, beluisteren of bekijken van teksten over dit onderwerp;
- maken van een infographic op basis van meerdere onderzochte bronnen

Doelzin
Beheersingsdoel
De leerling...

Handelingswerkwoord
Wat willen we de
leerlingen zien doen?

Kerndoel 8	Bronnen verwerken
Doelzin	De leerling verwerkt informatie uit verschillende bronnen in een gesproken of geschreven tekst.
Het gaat hierbij om	• hanteren van een passende lees-, kijk- of luisteraanpak bij het zoeken naar informatie in bronnen; • doelgericht selecteren en vergelijken van bruikbare informatie uit bronnen; • structureren, parafraseren en samenvatten van informatie met correcte vermelding van gebruikte bronnen; • formuleren van een gestructureerde tekst op basis van geselecteerde informatie, afgestemd op doel, publiek en context.
Te denken valt aan	• schrijven van een informatief werkstuk op basis van gelezen, bekeken of beluisterde bronnen; • houden van een eenvoudig betoog over een actueel thema na het lezen, beluisteren of bekijken van teksten over dit onderwerp; • maken van een infographic op basis van meerdere onderzochte bronnen

Uitwerking van wat we willen zien bij de leerling die dit beheerst

Samenhang spreken en schrijven

Samenhang andere leergebieden

25 / Conceptkerndoelen Nederlands | po & onderbouw vo

actualisatie kerndoelen

25

Wat betekent dat voor jou?

- / De basis blijft hetzelfde: leerlingen helpen taalvaardig te worden.

Maar nu (ook):

- / Verschillende taalvaardigheden met elkaar verbinden
- / Inhouden uit de verschillende domeinen met elkaar verbinden
- / Conceptueel: taal gebruiken bij het verwerven van kennis (kerndoel 3, 6 en 11)
- Expressief: creatief taal gebruiken (kerndoel 5)
- / Leren om te reflecteren (kerndoel 9)
- / Aangereikte bronnen onderzoeken en verwerken (kerndoel 7 en 8)
- / Inhouden uit Communicatie verbinden met andere leergebieden

26 / Conceptkerndoelen Nederlands | po & onderbouw vo

actualisatie kerndoelen

26

0 £~ nvj #Taal

Taal als systeem

- // Vorm en functie in relatie tot betekenis
- // Spellingsgeweten en spellingsbewustzijn

Taal en Individu & Maatschappij

- // Eigen talig repertoire
- // Uiting geven aan je eigen identiteit
- // Taalvariëteiten

27

Kerndoel 14 Talige identiteit

Doelzin De leerling verkent hoe je met taal uiting geeft aan je identiteiten.

Het gaat hierbij om

- verkennen van het eigen talige repertoire in de volle breedte: talen en taalvariëteiten, gebaren, lichaamstaal;
- experimenteren met het eigen talige repertoire om zich bewust te worden van het effect, in relatie tot publiek, doel en context;
- reflecteren op hoe je overkomt op anderen op basis van keuzes in je eigen talige repertoire;
- waarderen van het eigen talige repertoire.

Te denken valt aan

- maken van een taalpaspoort;
- uitproberen van verschillende lichaamshoudingen bij een presentatie voor publiek en het voeren van een gesprek over het effect ervan;
- gebruiken van talenkennis bij het leren van nieuwe woorden in het Standaardnederlands en andere talen;
- praten over ervaringen over een in een andere taal of taalvariëteit gevoerd gesprek.

Doelzin
Ervaringsdoel
De leerling....

Samenhang
domein
Communicatie

28

Wat betekent dat voor jou?

- De basis blijft hetzelfde: spelling en inzicht in zinnen en teksten.

Maar nu (ook):

- Andere manier van aanbieden spelling en grammatica (kerndoel 12 en 13)
- Nieuwe inhoud rondom taal in de wereld (kerndoel 14, 15, 16)
- Inhouden uit Taal terug laten komen bij Communicatie en Literatuur

0 £~ nvj #Literatuur

Literatuur als systeem

- Inzicht in verhalende teksten & literatuur
- Inzicht in vormkenmerken

Literatuur en Individu & Maatschappij

- Leeservaringen opdoen
- Leesvoorkeur
- Literaire competentie

Kerdoel 18 Verkennen van literaire genres**Doelzin** De leerling verkent genrekenmerken van literatuur.**Het gaat hierbij om**

- verkennen van genres in poëzie-, proza- en dramateksten;
- verkennen van de rol van beeldgebruik in diverse genres;
- herkennen van figuurlijk taalgebruik, stijlfiguren, beeldspraak, rijm, ritme en visuele elementen.

Te denken valt aan

- lezen, vergelijken en bespreken van teksten van verschillende literaire genres, zoals een dagboektekst, limerick, fabel, theatertekst, liedtekst, sprookjes en non-fictie;
- classificeren van boeken op basis van inhoudelijke thema's;
- praten over poëtisch taalgebruik in een gedicht.

Samenhang
domein *Taal*

Wat betekent dat voor jou?

/ De basis blijft hetzelfde: van leerlingen lezers maken

Maar nu (ook):

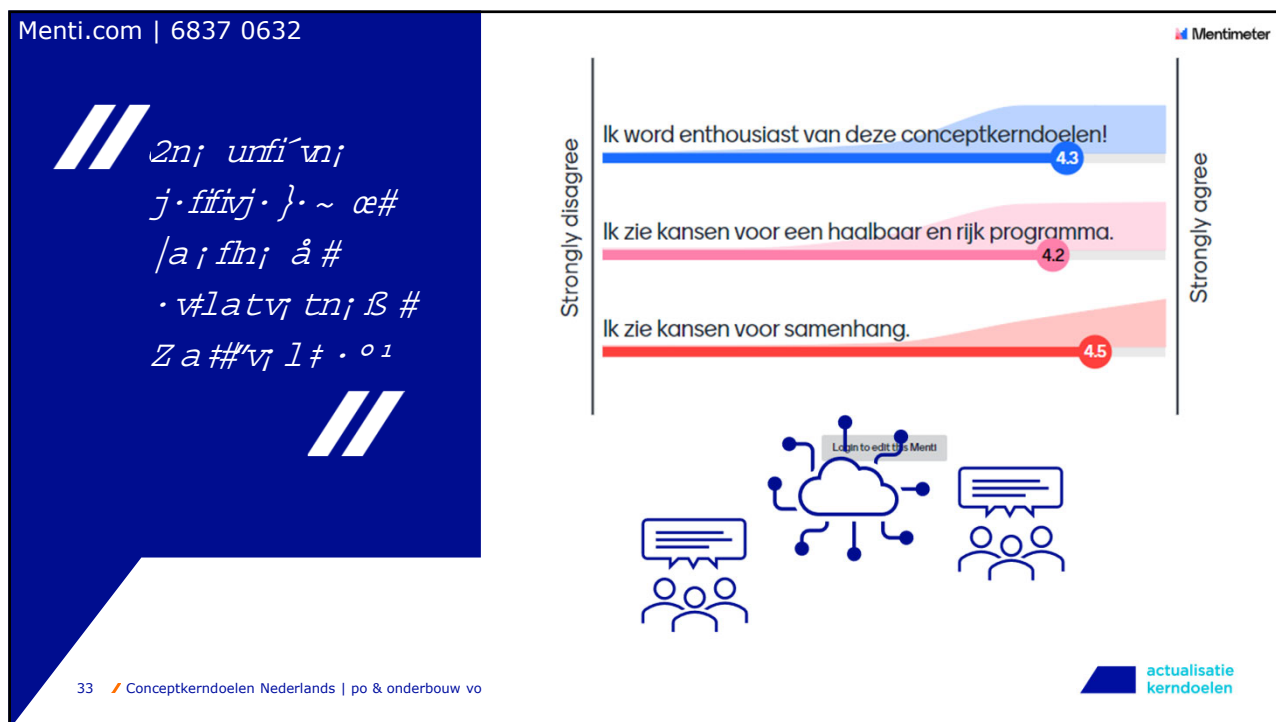
/ Literatuur en literaire competentie als onderdeel van het curriculum (kerndoel 17, 18, 19 en 20)

/ Leerlingen ondersteunen bij het aangaan van nieuwe leeservaringen (kerndoel 19)

/ Inhouden uit Literatuur terug laten komen bij Communicatie en Taal

/ Literatuur terug laten komen in de andere leergebieden

33

Hoe leren ze nu kritisch lezen met diep begrip?

34 / Conceptkerndoelen Nederlands | po & onderbouw vo

Kerndoel 1 Taal- en leesomgeving

Doelzin De school zorgt voor een rijke taal- en leesomgeving voor alle leerlingen.

Het gaat hierbij om

- in aanraking laten komen met authentieke, vakoverstijgende, thematische contexten;
- in aanraking laten komen met uitdagende teksten en een divers en actueel aanbod van literatuur binnen een vaste leesroutine;
- aanbieden van kennis en vaardigheden uit het leergebied Nederlands in onderlinge samenhang;
- stimuleren van de leesmotiveatie en de durf om te spreken en te schrijven;
- ruimte bieden aan verschillende talen en taalvariëteiten van leerlingen.

Aanbod van rijke teksten

Kerndoel 3 Begrijpend luisteren, lezen en kijken

Doelzin De leerling toont begrip van beluisterde, gelezen en bekeken teksten.

Het gaat hierbij om

- aandachtig kijken en luisteren naar of vloeiend lezen van zakelijke en literaire teksten;
- zowel inzetten als vergroten van kennis van de wereld, woordenschat en kennis over teksten en taal;
- herkennen van perspectieven, publiek, context en communicatief doel: informeren, amuseren, instrueren of overtuigen;
- reageren op, evalueren van en reflecteren op de waarde en inhoud van teksten;
- bepalen van de aanpak en het flexibel toepassen van begripsverhogende strategieën.

Uitgewerkt wat er nodig is om 'begrip te tonen'

Relatie met domein Literatuur

actualisatie kerndoelen

34

Hoe is de leerlijn van het po naar de vo onderbouw zichtbaar?

- / Dezelfde indeling in domeinen en subdomeinen (zelfs richting vo bovenbouw?)
- / Dezelfde doelzin po en onderbouw vo
- / Opbouw
 - / in uitwerking en toelichting
 - / in teksten waar leerlingen mee werken

Kerndoel 7 Bronnen onderzoeken**Doelzin** De leerling onderzoekt verschillende bronnen.**Het gaat hierbij om**

- inschatten van betrouwbaarheid op basis van duidelijk aanwezige kenmerken van de bron: maker, communicatief doel en actualiteit;
- toekennen van waarde aan de inhoud van de bron en onderscheiden van hoofd- en bijzaken, feiten en meningen;
- vergelijken van soorten aangereikte bronnen op basis van betrouwbaarheid en inhoud;
- verkennen van zoekmogelijkheden binnen verschillende aangereikte bronnen.

Te denken valt aan

- verkennen van verschillende soorten bronnen binnen een thema;
- experimenteren met zoekfilters op een website.

Andere uitwerking

Andere toelichting

Kerndoel 7 Bronnen onderzoeken**Doelzin** De leerling onderzoekt verschillende bronnen.**Het gaat hierbij om**

- beoordelen van betrouwbaarheid op basis van duidelijk aanwezige kenmerken van de bron: maker, communicatief doel en actualiteit;
- analyseren en controleren van de inhoud van de bron en onderscheiden van hoofd- en bijzaken, feiten en meningen, perspectieven en framing;
- vergelijken en onderscheiden van soorten aangereikte bronnen op basis van betrouwbaarheid en inhoud;
- verkennen van zoekmogelijkheden binnen verschillende aangereikte bronnen.

Te denken valt aan

- vergelijken en analyseren van verschillende teksten over hetzelfde onderwerp;
- uitproberen van verschillende zoektermen bij het onderzoeken van een specifieke zoekvraag;
- verkennen van de mogelijkheden en gevaren van teksten geschreven door AI.

In havo/vwo 3 valt te denken aan

- cross-checken van een tekst geschreven door AI, door de tekst te vergelijken met andere bronnen.

Derde leerjaar vo

Dezelfde doelzin

// Zijn
vaardigheden
nu los van
kennis
beschreven?

- / Ja en nee.
- / Ja: de taalvaardigheden staan beschreven in domein *Communicatie*.
- / Nee: bij elke vaardigheid in een doelzin wordt in de uitwerking de benodigde kennis genoemd.

Kerdoel 3 Begrijpend luisteren, lezen en kijken

Doelzin De leerling toont begrip van beluisterde, gelezen en bekeken teksten.

Het gaat hierbij om

- aandachtig kijken en luisteren naar of vloeiend lezen van zakelijke en literaire teksten;
- zowel inzetten als vergroten van kennis van de wereld, woordenschat en kennis over teksten en taal;

37 / Conceptkerndoelen Nederlands | po & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

37

// Waarom zijn de
conceptkern-
doelen niet
concreter?

Door de
tekstsoort open te
laten, kan
optimale
afstemming
plaatsvinden

- / Tussen huidige kerndoelen en referentiekader in;
- / Doelen gelden voor alle leerlingen in po, so, vo en vso.

Kerdoel 8 Bronnen verwerken

Doelzin De leerling verwerkt informatie uit verschillende bronnen in een gesproken of geschreven tekst.

Het gaat hierbij om

- hanteren van een passende lees-, kijk- of luisteraanpak bij het zoeken naar informatie in aangereikte bronnen;
- doelgericht selecteren en vergelijken van bruikbare informatie uit aangereikte bronnen;
- structureren en parafraseren van informatie met vermelding van gebruikte bronnen;
- formuleren van een eenvoudige tekst op basis van geselecteerde informatie, afgestemd op doel, publiek en context.

38 / Conceptkerndoelen Nederlands | po & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

38

*Waar kan ik
meer lezen over
de gemaakte
keuzes?*

/ Werkopdracht

<https://www.slo.nl/@20528/opdracht-slo-bijstelling-kerndoelen/>

/ Toelichtingsdocument Conceptkerndoelen Nederlands

[slo.nl/publicaties/@22842/conceptkerndoelen-leergebied-nederlands](https://www.slo.nl/publicaties/@22842/conceptkerndoelen-leergebied-nederlands)

/ Begrippenlijst

*Wat moet ik hier
nu mee?*

/ Officieel: nog niks.

**/ De conceptkerndoelen worden in 2024
bepoefd in/met/door de onderwijspraktijk.**

**/ Rond de zomer definitieve set > wetstraject
voor formele vaststelling.**

**/ Daarna volgt implementatie waarbij OCW
bepaalt wanneer scholen ook 'gehouden' zijn
aan de nieuwe doelen.**

*Wat wordt er
nog gedaan?*

- / Regiobijeenkomsten
- / Onderzoek op waardering en bruikbaarheid
- / Ontwikkelen leerlijnen
- / Advies Referentiekader Taal
- / Afstemming vakvernieuwingscommissie Nederlands

41 / Conceptkerndoelen Nederlands | po & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

41

Regiobijeenkomsten: ophalen inzichten

Aanpak

- 8 (gelijke) regio's bepalen in Nederland
- PO: 10 tot 15 scholen per regio
- VO: 10 tot 15 scholen per regio
- Per school (voorkeur 3 afgevaardigden):
 - **PO:** leraar bovenbouw, Coördinator/IB'er, schoolleider
 - **VO:** leraar onderbouw, vaksectie vz, schoolleider/teamleider.
- Divers in achtergrond kenmerken scholen
 - Schoolgrootte
 - Populatiekenmerken
 - Denominatie
 - Kwaliteit

42 / Conceptkerndoelen Nederlands | po & onderbouw vo

actualisatie
kerndoelen

42

Wat zijn onze doelstellingen?

- / Informeren over de conceptkerndoelen
 - ✓ Hoe zijn de conceptkerndoelen tot stand gekomen?
 - ✓ Wat moeten leerlingen kennen en kunnen? Welke inhouden zitten in de conceptkerndoelen?
- / Inzicht krijgen in hoe de conceptkerndoelen gewaardeerd worden.
 - ✓ Passen deze conceptkerndoelen bij de doelstellingen?
- / Inzicht krijgen in de verwachte bruikbaarheid van de conceptkerndoelen in de onderwijspraktijk.
 - ✓ Krijg je beelden bij de vertaling van deze conceptkerndoelen naar onderwijs en activiteiten in de klas?

Wat vragen we van deelnemende scholen?

Wat levert deelname jouw school op?

- / Inzicht en kennis over de conceptkerndoelen Nederlands en rekenen en wiskunde.
- / Gelegenheid om in gesprek te gaan: vragen te stellen en je mening te geven.
- / Inzicht en kennis om nu al in te gebruiken bij ingezette onderwijsvernieuwingen:
 - / NPO gelden
 - / Verbeteren basisvaardigheden
 - / Aanschaf nieuwe methode
 - / ...

Hoe meld ik me aan?

Wil je dat jouw school meedoet aan het beproeven van de conceptkerndoelen in de praktijk? Geef je interesse door via:

actualisatiebeproeven@slo.nl

Of kijk na 10 oktober op

<https://www.actualisatiekerndoelen.nl/>

47 / Conceptkerndoelen Nederlands | po & onderbouw vo

% }n#}nnfi}vi tni
#aa }j£~ «n#n; #ß 1#

...door taalonderwijs dat rijk
en betekenisvol is, kennis
opbouwt en leerlingen
inspireert en motiveert!

actualisatie
kerndoelen